

Ормузька протока і український агросектор: паливо, добрива та нові ризики для посівної

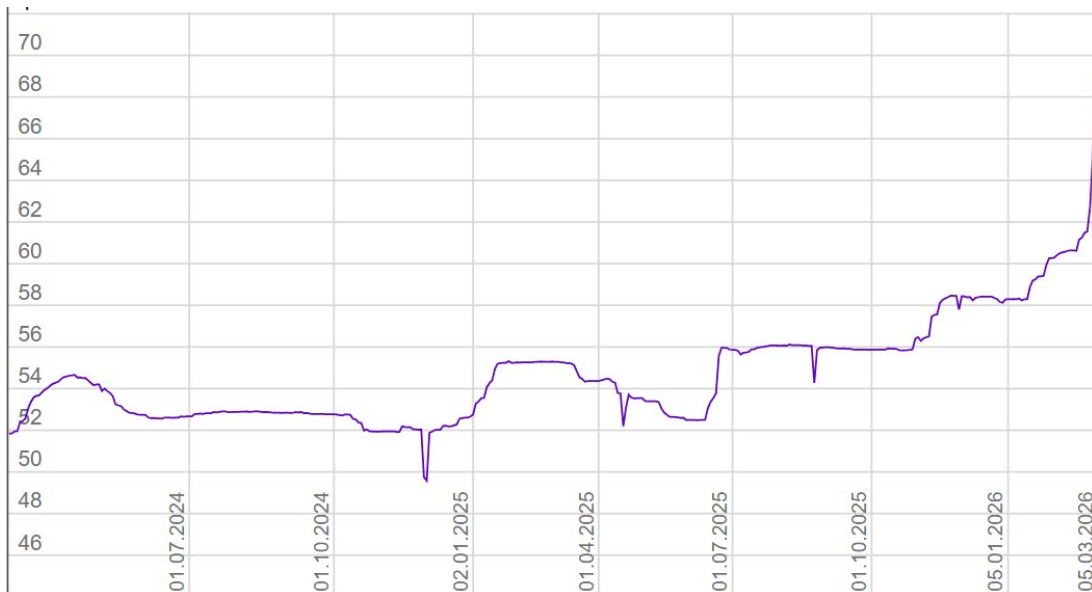
- **Конфлікт на Близькому Сході вже призвів до подорожчання пального в Україні, що може збільшити витрати аграріїв на польові роботи**
- **Менші господарства можуть сильніше відчувати вплив кризи, оскільки вони частіше закуповують ресурси без довгострокових контрактів та запасів**
- **Подорожчання енергоносіїв підвищує собівартість виробництва агропродукції, що може вплинути на технології вирощування та норми внесення добрив**

Енергетичний шок та паливний дефіцит

Ринок нафти миттєво відреагував на удари по Ірану та на погрози останнього перекрити Ормузьку протоку через яку проходить близько 20% торгівлі цим продуктом. Ціна нафти сорту Brent перевищила 80 доларів за барель (+30% за декілька днів), що призвело до відповідного здорожчання нафтопродуктів. В Україні ситуація ускладнюється девальвацією національної валюти та посиленням податкового тиску на паливний сектор.

За офіційними даними, роздрібні ціни на дизельне паливо в Україні на початку березня 2026 року досягли 68 грн/л, що є найвищим показником з початку 2022 року. Гуртові ціни також почали активно зростати. Для аграріїв це означає пряме зростання витрат на гектар у межах 5-8% лише за рахунок паливної складової. Експерти прогнозують, що в разі погіршення ситуації в Ормузькій протоці ціна дизеля може зрости ще на 5-10 грн/л протягом березня.

Середні ціни на дизельне паливо в Україні, грн/л

Джерело: index.minfin.com.ua

Криза добрив та блокування Ормузької протоки

Ще більш критичним є вплив на ринок мінеральних добрив. Ормузька протока є головною артерією для експорту азотних добрив з регіону Перської затоки, де зосереджено близько 45% світових потужностей з виробництва карбаміду. Іран, Катар та Саудівська Аравія забезпечують значну частку світового постачання. Крім того, через цей стратегічний шлях проходить близько п'ятої частини світового експорту скрапленого природного газу-базової сировини для виробництва азотних добрив.

Ціни на газ в Європі, ICE, станом на 4 березня

Джерело: ice.com

Обмеження судноплавства через протоку спричинило стрімкий злет цін на добрива на світових хабах. Баржі з карбамідом у Новому Орлеані подорожчали на 50-80 доларів за тону протягом кількох днів на початку березня 2026 року. В Україні виробники добрив також переглянули прайси.

Зростання вартості газу в Європі (яка може значно зрости через дефіцит LNG) зробить імпорт добрив ще дорожчим. Сушіння продукції на елеваторах також відбувається в Україні здебільшого за рахунок газу, ціна якого зросла на 20% і досягла 28 тис. грн за тис. куб. м (з ПДВ) - найвищий рівень з червня 2025 року.

В результаті загальна вартість весняної кампанії 2026 року для українських господарств може виявитися на 10-15% вищою за бюджетні очікування, сформовані восени минулого року. Зазначимо, що великі гравці закупають добрива заздалегідь і на них вплив буде менший, але менші виробники можуть закупляти добрива "з колес". Все це змушує частину фермерів відмовлятися від інтенсивних технологій та зменшувати норми внесення добрив, що може позначитись на врожайності.

Вплив на експорт та ціни агропродукції

Вплив війни в Ірані на експортні потоки агропродукції з України наразі залишається обмеженим. Обсяги зернових та продуктів переробки, які Україна постачає на ринки країн Близького Сходу, зазвичай не транспортуються через Персидську затоку, тому прямого логістичного впливу на український експорт зернових наразі немає.

Крім того, Іран, який у поточному маркетинговому році мав імпортувати близько 10 млн т кукурудзи, практично завершив свою імпорتنу кампанію ще до початку бойових дій. Основними постачальниками на цей ринок виступали Бразилія та росія. З огляду на це, ми не очікуємо суттєвого тиску на ціни на кукурудзу ні в Україні, ні на світовому ринку через можливе обмеження поставок до Ірану.

Соєва олія на біржі в Чикаго продемонструвала помірне зростання, що передусім пов'язано з її використанням у виробництві біодизелю та стало прямим наслідком подорожчання нафти. Соняшникова олія, яка переважно використовується у харчових цілях, суттєвої реакції на ринку не

показала. Водночас зростання цін на нафту опосередковано може підтримувати ринок рослинних олій через підвищення попиту на біодизель і, відповідно, на олії-конкуренти.

Однак соняшникова олія вже другий сезон "грає" за своїми правилами за рахунок низьких врожаїв та напруженого балансу та тримається в статусі преміального продукту. Не виключено, що очікування зростання врожаю соняшнику в Україні з одного боку та підвищення ціни ріпакової та соєвої олії збалансують ціни на рослинні олії, що завжди було типовим для цього сегменту ринку.

Перспективи та ризики

Подальший вплив конфлікту на український аграрний сектор залежатиме насамперед від тривалості бойових дій та можливих обмежень судноплавства в Ормузькій протоці. Найбільш чутливими для аграріїв залишаються ціни на паливо та мінеральні добрива, які можуть продовжити зростання у разі погіршення ситуації на енергетичних ринках.

Водночас сильного впливу на експорт українського зерна поки що не спостерігається. Основні ризики для агросектору пов'язані не зі збутом продукції, а зі зростанням виробничих витрат під час весняної посівної кампанії.

На початку березня Трамп заявив, що судноплавство в Ормузькій протоці має бути повноцінно відновлено і США готове до охорони суден військовими конвоями. Якщо ризики для відправки скрапленого газу та нафти зменшаться, то і ціни на енергоносії відреагують зниженням.

*Максим Харченко
Аналітик ринку зернових та логістики
УкрАгроКонсалт*

Умови надання інформації (Disclaimer)

Інформація у звітах та дослідженнях ринків УкрАгроКонсалт отримана від комерційних, державних та статистичних організацій, які ми вважаємо надійними. УкрАгроКонсалт не гарантує, що ця інформація є точною або повною і не засвідчує в будь-якій формі факт її вірогідності. Проведений аналіз, висловлені думки та отримані висновки дійсні виключно в межах припущень, викладених у звітах та дослідженнях ринків УкрАгроКонсалт, відображають нашу неупереджену точку зору на час складання звітів та досліджень ринків та можуть бути змінені без попереднього повідомлення.

Звіти та дослідження ринків УкрАгроКонсалт призначені лише для інформаційних цілей, УкрАгроКонсалт сподівається, що замовник вважає інформацію корисною для своїх ділових цілей. Однак, приймаючи це застереження, замовник погоджується, що він не повинен покладатися виключно на цю інформацію при прийнятті ділових рішень.

УкрАгроКонсалт не несе відповідальності за наслідки діяльності або бездіяльності замовника, а також за наслідки економічних або політичних змін.

**We counsel
business that
feeds the world**

 UkrAgroConsult

 UkrAgroConsult

+38 044 364 55 85

+38 050 786 13 10 (WA, Viber, Telegram)

uac-info@ukragroconsult.org

www.ukragroconsult.com

